

Εφημερίδα 22/7/90

23/6/90

*** Αν υπό την εποψήν του καλλιτεχνικού τών ἐν τῇ Ἑστία δημοσιευομένων εἰκόνων, δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπαινος δυνάμενος ν' ἀποδοθῇ αὐτῇ, δὲν ἔχει οὕτως ὅμως καὶ διὰ τὴν ἐκλεκτὴν, ποικίλην καὶ ἀληθῶς φιλολογικὴν ὕλην, τὴν ὁποῖαν παρέχει εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς.

Ἐκ τοῦ χθεσίου αὐτῆς φύλλου ἰδιαίτερος σημεῖονομεν τὸν Κορυδαλὸν τοῦ Σχέλλου, κατὰ τὴν θαυμασιὴν ὡς ἀπλήν, ἀκριβῆ καὶ δυνατὴν μεταφράσιν τοῦ Ἀργύρου Ἑφταλιώτου.

Παράθεσις ὀλίγων στίχων—ἄσους συγχωρεῖ ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπιθεωρήσεως ταύτης διατιθέμενος χώρος—δὲν θά ἦτο ἱκανὸς εἰς τὸ ν' ἀλλοιώσῃ τὴν ἐκ τοῦ καλλιτεχνήματος ἡρέμωσ φαιδρὰν καὶ γαλήνιον ἐντύπωσιν, ἀλλ' ἡ πλήρης αὐτοῦ ἀνάγνωσις μᾶς ἐνέπνευσε μίαν ἰδέαν : ὅτι ἤλθεν ὁ καιρὸς ἵνα οἱ ποιηταὶ μας—οἱ ἀληθινοὶ ποιηταὶ μας—μᾶς δώσουν εἰς τὴν γλώσσάν μας βαθμηδὸν τὰς μεταφράσεις τῶν ἀρίστων ποιητικῶν προϊόντων τῶν ξένων φιλολογῶν.

Καὶ ἄς σπεύσουν, πρὶν ἢ οἱ κομπογιαρνῆται καὶ οἱ Διαβολοματροὶ ἐπιβάλλουν καὶ ἐπ' αὐτῶν βαναύσως τὴν βαρεῖαν χειροκλάν των.

Ἄνερθε. Ἡ Στραβοκώσταινα. 24/7/90

Συνιτῶσιν εἰς ὅλους καὶ εἰς ὅλας, ἀλλ' ἰσχύον ἂν ἀπὸ Θεοριανιστῆς καὶ Μιστριωτιστῆς, τὸ τελευταῖον φυλλίδιον τῆς ἐξῆως συνταχθεμένης καὶ ἐκτιπομένης Ἑστίας—τοῦ κεντρικοῦ πάντοτε ἀνθρῶ καὶ δραστηροῦ περιοδικοῦ μας.—ὅτι νῦν ὁ νέος πράγματι φιλολογικὸς ἀπὸ τῆς ἐπὶ τὸ ψευδῶνιμον Ἀργύρου Ἑφταλιώτης κρυπτόμενος ἄγνωστος ποιητὴς, δημοσιεύει νέον του διήγημα τὴν Στραβοκώσταινα. Τί ἀγνοῖς ἑλληνικόν, τί ροδοχρῶσως φρικκόν, τί ἀνατολῆ νησιωτικὸν καλλίον, τί ἀνεπαράστατος ποικιλίας ἀληθείας. Καὶ τὸ ὄλον ραντισμένον μὲ τὴν μαλακὴν δημόδιον ἑλληνικωτικὴν ποίησιν Ἑστία Ἑφταλιώτη! ἔως Ἑστία! Ἦς Στραβοκώσταινα!

Ἀργύρου Ἑφταλιώτης

Ὀνειροπόλος ἐθνικῆς φιλολογίας. Διὰ τοῦτο δὲν τὸν χωνεύουν κυρίως οἱ φιλόδοξοι. Ἄλλ' εἰς τὰς ἐναντίον του ἐπιγραμματικὰς ἐπιθέσεις ὁ Ἑφταλιώτης ἀπαντᾷ κατὰ τρόπον ἐξῆως τιμῶντα αὐτόν : μὲ ἔργα—ποιήματα καὶ διηγήματα. Ἄν δὲν εἶνε ὁ Τουρκκέις τῆς Ἑλλάδος, ὅπως τὸν ὠνόμασέ ποτε ὁ Ψυχάρης, εἶνε ὅμως ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον εὐδυναιδῆτους καὶ φωτισμένους ἔργατας τῶν γραμμάτων. Τὰ διηγήματά του κρύπτουν πάντοτε εἰς τὸ βάθος μίαν ἰδέαν, ἡ ὁποία σὲ κάμνει νὰ σκεφθῆς. Καὶ ἡ μορφή των ἀπλή καὶ ἀφελῆς ὡσφ τὸ δυνατόν. Μόνον ἡ τοπικὴ των χροιά ἐλέγχει κάποτε χρωστήρα ἐπιτηθευμένον. Ὁ κ. Καδόνης ἐδιέλεξεν ἕνα ἀπὸ τὰ ἐκτενέστερά του διηγήματα. Θὰ ἐπρωτίμα τις χαρακτηρηστικώτερα δύο-τρία ἀπὸ τὰ μικρὰ νησιώτικα.

Ἄστυ 13/10/96

*** Διὰ τὴν νῦν εἰπούμεν καθαρὰ καὶ ἀνεπιφυλάκτως : Ἀπεκτίσαμεν διηγηματογράφον πρώτης δυνάμεως—τὸν Ἀργύρου Ἑφταλιώτην τῆς Ἑστίας.

Διαβάστε τὸ χθεσινόν του διήγημα ἢ Στραβοκώσταινα. Ὁ Γαῦ δὲ Μωπασσάν δὲν θὰ ἔγραφε χαρακτηρηστικώτερα, πλέον δραματικὰ, πλέον σπαρακτικὰ τὸ μικρὸν αὐτὸ δραματάκι : Μία ὥρατα κοπέλα ἀγαπᾷ ἕνα εὐμορφο παληκῆρι. Τὸ φουρνέλο τὸν τυρλώνει. Τὸν φέρνουν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ αἰματοφόρου, ἡμιθανή. Μαζεύονται ἡ γειτόνισσαι ἀπὸ γύρω καὶ ἀρχίζουν τὰ κλαυμάτα, τὰ μοιρολόγια. Ἡ ἀρραβωνιαστικὴ τὸ μαθαίνει, ἔρχεται γρήγορα ἔστο σπῆτι τοῦ ἀγαπημένου τῆς, διώχνει ὄλαις τῆς μοιρολογίστραις, τὸν βάζει ἀπάνω εἰς τὸ κρεβάτι καὶ σπάρντα μέρας παλεύει διὰ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἐπὶ τέλους τὸν γλυτώνει τὸν Κώστα τῆς, τὸν πανδρεύεται καὶ ζῇ μαζὴ του εὐτυχισμένη. Εἶνε ἡ Στραβοκώσταινα.

Μὲ αὐτὸ τὸ τίποτε ὁ Ἑφταλιώτης κάμνει ἐν ἀριστοῦργημα συγκινήσεως—εἰξεύρετε ἀπ' ἐκείνην, ἡ ὅποια χωρὶς φωνῆ, χωρὶς θόρυβον, χωρὶς νὰ φαίνεται κἄν, ἐμβαίνει μέσα εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν σπαραίζει.

Ἄλλὰ ἐνῶ ἔχει τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια χαμογελοῦ κάποτε καὶ περίοδοι μὲ humour δικό του, ἑλληνικό, ὅπως ἡ παρακάτω, ἐμβαίνουν ἀπὸ τὸ κονδύλι του.

Καὶ τώρα εἰς τὰς παρῆσά σου, ἄρχοντοπούλα τῆς ρομφοσύνης (γράφει) ποῦ πάτε καὶ ἴσθευτε τὰ μαλλοκέφαλά σου ἐπὶ ταξείδι τῆς Εὐρώπης, πὸς δὲν κάνετε κάθε χρόνο κ' ἀπὸ ἕνα ταξείδι εἰς τὰ νησιά μας νὰ πάτε νὰ τὰ ὄητε ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πλεῖο περιέργα καὶ εὐμορφα καὶ νὰ τὰ ἔρατε καὶ νὰ τ' ἀγαπᾶτε σὺν δικῶ σου ὅπου εἶνε καὶ νὰ μὴν ὑποφέρῃ καὶ τὸ πογγί σου, μόνον ποῦ ἐπὶ ξένα, καὶ δὲν βλέπετε ποῦ τὰ μεγαλῆτερα ἔθνη μὲν σ' αὐτὴν τὴν Εὐρώπῃ σου εἶν' ἐκείνα ποῦ θαυμάζουν τοὺς δεικτοὺς των θησαυροῦς, αὐτὰ τὰ χωριάτικα, ποῦ τὰ θαρροῦτε ἀσημαντά καὶ ποῦ ἂ' ἀρχίσουν νὰ γοῶνται καμνὰ μέρα οἱ Ἑγγλεῖοι κοποδιαστά νὰ τὰ βλέπουν καὶ νὰ λένε πὸς ἴσθε ἀκόμη ἡ χεῖρες καὶ ἡ μορφὴ τῆς Ὀδύσσειας, καὶ τότε θὰ τ' ἀγαπήσουμε κ' ἔμεις ἀπὸ μίμησι κ' οὐκ ἀπὸ γούστα. Ἄμετε, αἰετὲ αἰετῶς κάθε χρόνον κ' ἀπὸ ἐκείνη καὶ θὰ ἔρῃτε φιλοσέβια, θὰ ἔρῃτε φίλους, θὰ ἔρῃτε ἀπολαύεις ποῦ δὲν ἄποσεῖτε νὰ τὰς ἀγοράσετε μὲ μιλλιούνα στὴν Εὐρώπῃ καὶ θὰ ἔρῃτε μ' ἀνοικτὴν καρδίαν καὶ μὲ καινοῦργα πλεμῶνια στὴ σκονισμένη Ἀθήνα σου.

Καὶ ἡ συμβουλή τοῦ διηγουμένου πρὸς τὸν ὄνοδομοῦντα μαζὴ του διδάσκαλον τοῦ χωριοῦ, ὁ ὁποῖος ἤρχισε νὰ τὸν βομβαρδίζῃ μὲ ἑλληνικοῦρες :

—Νὰ σοῦ πῶ, Δάσκαλέ μου, τοῦ λέγω. Ἄν καὶ Κυριακὴ σήμερα, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάνῃς μὴν μεγάλη χάρι' ν' ἀφήσῃς τὴν κυριακάτικὴν γλώσσάν σου πῶς ἔστο χωριό, καὶ νὰ κρατήσῃς τὴν καθημερινὴν σου μονάχα. Βλέπεις κ' ἐγὼ μ' αὐτὴ ταξιδεύω. Ποῦ νὰ τὴν σηκώσῃ τὸ γαϊδουράκι σου τὴν ἄλλη μ' ὅλα τῆς τὰ στολίδια ! Ἐξέχασέ την, γειά σου, καὶ θυμῆσού καὶ σὺ τὰ γειάτα σου, καὶ πῆς μου τα, καθὼς ποῦ θὰ τῆλεγε ἡ μανοῦλά σου, ὡρα τῆς καλῆ.

Ἐκ τῆς ἄλλης ὕλης τοῦ σημερινοῦ τῆς Ἑστίας φύλλου θὰ ἀναφέρωμεν ἀνέκδοτον ἐπιστολὴν τοῦ Βαλαωρίτου, πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν συγχερόνως καὶ τρία εὐμορφα ποιηματάκια τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ κ. Γερασίμου Μαρκοῦ.